

ИЗСЛЕДВАНИЯ И ПРАКТИКИ В ОБРАЗОВАНИЕТО

Koleva, Irina & Gökhan Duman (ed.); Kotseva, Violeta (comp.) (2017).

Educational Research and Practice. Sofia: St. Kliment Ohridski.

ISBN 978-954-07-4271-7

Анатоли Дешев

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Сборникът „Изследвания и практики в образованието“ (Educational research and practice“) се фокусира върху анализа и тълкуването на различни страни от началното, средното и гимназиалното образование. Цялостната визия на изследването е съвместна работа на едни от най-опитните и стойностни колеги в областта на образователните практики и стратегии от страна на Република Турция и Република България – проф. д-р Г. Дюман и проф. д-р И. Колева. Сборникът е разделен на 56 части (глави), всяка от които с различно авторство. Спектърът на разглежданите проблеми обхваща широка палитра от сферата на педагогическата практика, теория и методология, като по този начин прави пълнотата на сборника значителна. Акцент в него представлява

въвеждането в научна употреба и анализ на съвременни методологии и практики за формиране на знания умения и компетенции както сред учениците, така и сред учителите. От етнопедагогически и етнопсихологически позиции се анализира ролята на интерактивните методи в динамичната интеркултурна класна стая. В този смисъл появата му на българския пазар запълва нуждата от комплексно изследване, засягащо различни страни и проблеми от образователния процес. Съдържанието му освен това отговаря напълно на динамична социокултурна, демографска, професионална и етническа картина с

последващите от това политики в сферата на образованието. В този смисъл се увеличават и неговото значение и актуалност.

Сборникът представлява смислово и идейно цяло, като анализира и дискутира въпроси, засягащи различни проблемни страни и таргет групи в образователния процес. Адмирации заслужава успешният опит да се акцентира върху трите важни обекта в процеса за постигане на качествена и съвременна образователна перспектива, а именно – работа с родители, ученици и учители едновременно. Затова и значителна част от статиите касаят проблеми, свързани с работата с родителите. Ролята и значението на семейството, семейната среда, степента на ангажираност на родителите са фокус на глава 8, 19, 31, 32, 33 и 36. В тях се обръща внимание на въпроси като значението на сигурността и спокойствието в семейната среда за ранното детско развитие (Duman, G., O, Purtaş. Basis concepts in child welfare); анализира се връзката между нивото на грамотност на родителите и развитието на грамотността при учениците (Dilek, A. Multiple dimensions of home literacy environment and their relations to young children's literacy development); акцентира се върху ролята на бащата в семейството и значението ѝ за ранното детско развитие (Beyazid, U., Butun Ayhan, A. The effect of fatherhood on child's development). В глава 31 пък се анализира значението на вида привързаност на децата към майките им за тяхното емоционално и психосоциално развитие (Taygur Altıntaş, T., Yıldız Bıçakçı, M. Analysis of children's attachment style towards mothers).

Друга част от разработките в сборника са посветени както на повишаване качеството на работата на учители от началното образование, така и на анализ на техните представи и настроения. На подобни проблеми са посветени главите 5, 25, 51 и 56. Обект на изследване са различни казуси – от отношението на учителите към талантливите и надарени деца (Batdal Karaduman, G. Investigation of Primary school teacher's level of awareness about gifted and talented student), през подбора на учители и повишаване тяхната квалификация чрез дистанционни и присъствени форми на обучение (Mutlu, N. Online and face-to-face teacher development programs), до създаване на алтернативна образователна среда в обучението на учители (Aral, N., Özdoğan Özbal, E. Alternative learning Environments in teacher education: science center and application in Turkey).

Значително внимание се обръща на работата с деца със СОП за тяхната успешна интеграция в образователната система. Анализират се различни интерактивни методи и се изследва резултатът от тяхното прилагане при работа с деца със специални образователни потребности. Още първите две глави са посветени на анализ на проблемите, свързани с адаптацията на деца със специални потребности в класната стая. Първата статия анализира мнението на деца без специални образователни потребности по отношение приобщаващото образование, отчитайки тяхната роля за неговата успешна реализация

(Ceylan, R.; N. Aral. Investigation of the opinion of normaly developing children regarding inclusive practice). Въз основа на проучване сред ученици в начално училище в Одрин се прави изводът, че неуспешното включване на деца със СОП се дължи на непознаването на проблемите от страна на останалите ученици, като основните проблематични кръгове са свързани с проблеми на децата със СОП в поведенческо отношение. На проблеми в комуникацията на деца със СОП е посветена и втората глава от книгата, която акцентира върху анализ на символното и превербалното поведение на деца от аутистичния спектър (Sinem I., F.Turan. Investigating symbolic behaviors and preverbal social communications of children with autism spectrum disorder and their peers). Глава 55 от книгата пък анализира работата за деца с дислексия, като формулира основните проблеми и дава възможни и бързи решения на място (Balci, E., Cayir, A. Dyslexia, problems encountered and solution recommendations).

Съществен дял от разработките представляват и тези, посветени на интерактивните методи при работа с деца и ученици от различните степени на образователния процес.

Няма съмнение, че сборникът *Изследвания и практики в образованието* е необходим и полезен както за повишаване нивото на компетентност на педагогическите специалисти от началното, основното и гимназиалното образование, така би могъл да влезе в оборот и в академичните курсове за подготовка на такива. Няма съмнение в неговата полезност, адекватност и навременна поява и за студентите, обучаващи се в професионално направление „Теория и управление на образованието“, „Педагогика“ и „Педагогика на обучението по...“ (шифър съответно 1.1, 1.2 и 1.3 според Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления).

EDUCATIONAL RESEARCH AND PRACTICE

✉ **Mr. Anatoli Deshev**

University of Sofia

Sofia, Bulgaria

E-mail: anatoli.deshev@uni-sofia.bg